

การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับหลักสูตรครู 4 ปี
คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Development of a Model of Teaching Professional Experience Training
for 4-year Teacher Curriculum of Faculty of Education and
Development Sciences Kasetsart University

¹กนิษฐา เชาว์วัฒนกุล, ²แสงเดือน เจริญนิม, ³อภิชาติ ใจอารีย์,
⁴วิทัศน์ ผักเจริญผล, ⁵พินดา วราสุนันท์, ⁶วิทยา ชิมเจริญ,
⁷ธีรนนท์ ต้นพานิชย์, ⁸ทัศนีย์ จันตียะ, ⁹ฐิติกมลสิริ ลาโพธิ์,
¹⁰รุจิราพร รามศิริ, ¹¹ณัฐฐิญา จิตรน้า, ¹²ขจรรัตน์ อุดมศรี,
¹³อุทัยวรรณ แสงเสถียร และ ¹⁴ศิริสุดา ศิริโชติมงคล

¹Kanitha Chaowatthanakun, ²Sangduan Charoenchim, ³Apichart Jai-aree,
⁴Witat Fakcharoenpon, ⁵Pinda Varasunun, ⁶Wittaya Simcharoen,
⁷Theeranun Tunphanit, ⁸Tussanee Jantiya, ⁹Thitikamonsiri Lapho,
¹⁰Rujiraporn Ramsiri, ¹¹Natthiya Jitcham, ¹²Kajornrat Udomsri,
¹³Uthaiwan Sangsatein and ¹⁴Sirisuda Sirichotmongkol

คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Faculty of Education and Development Sciences Kasetsart University, Thailand

E-mail: ¹aj.kanitha@gmail.com, ²sangduan_noi@hotmail.com, ³feduacj@ku.ac.th,

⁴witatmak@gmail.com, ⁵fedupdv@ku.ac.th, ⁶wittaya.sim@ku.th,

⁷theeranan.tan@ku.ac.th, ⁸puikaset28@gmail.com, ⁹feduppl@ku.ac.th

¹⁰fedurjr@ku.ac.th, ¹¹fedunyj@ku.ac.th, ¹²fedukru@ku.ac.th, ¹³feduuws@ku.ac.th, ¹⁴hongsa.h@ku.th

Received March 19, 2022; Revised April 2, 2022; Accepted July 15, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี และ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา พื้นที่วิจัย คือ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2564 จำนวน 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิด

คือ 1) ประเด็นการสนทนากลุ่ม 2) แบบตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี 3) แบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู 3 ด้าน และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังไม่มีรูปแบบของการฝึกประสบการณ์ในหลักสูตร 4 ปี โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์เห็นความจำเป็นและความต้องการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี เป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตร 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย มีค่านิยมที่ดี มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความมุ่งมั่น ใฝ่หาความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และด้านสมรรถนะ ประกอบด้วย มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ และองค์ประกอบเชิงระบบสนับสนุนของรูปแบบ

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู; หลักสูตรครู 4 ปี

Abstract

This article aimed (1) to study problems and needs in of the development of a model of teaching professional experience training for a 4-year teacher curriculum; and 2) to develop a model of teaching professional experience training for a 4-year teacher curriculum at the Faculty of Education and Development. The research methodology consisted of four steps: 1) studying the basic information for developing a model of teaching professional experience training by analyzing the document and group discussions from stakeholders in teaching professional experience training in the academic year 2021; 2) draft the model for teaching professional experience training for 4-year teacher curriculum; 3) examine the empirical effectiveness of the model; and 4) review and revise the model for teaching professional experience training of the Faculty of Education and development.

The results of the research can be summarized as follows: 1) The problem of teacher professional experience training does not have a model of experience training in the 4-year curriculum. Stakeholders of experience training need to develop a model of teaching professional experience training in the 4-year curriculum. The goal of professional experience training for the

4-year curriculum of the Faculty of Education and Development Sciences is divided into 2 areas: characteristics (having good values, responsibility, public mind, determination, creativity) and competences (skills in learning management, interpersonal and professional ethics). 2) The model of teaching professional experience training for the 4-year teacher curriculum consisted of 3 components: the principles and objectives component, the procedural components, and the model support component.

Keywords: Development of Model; Teaching Experience Training; 4-year teacher curriculum

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสถาบันการผลิตครูในระดับอุดมศึกษา ว่ามีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหน่วยผลิตครูพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับจุดเน้นของการปฏิรูปวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดว่าการปฏิรูปวิชาชีพครูมุ่งเน้นให้มีจัดระบบ และกระบวนการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานให้เหมาะกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง กระบวนการผลิตครูจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญที่จะสร้างครูที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงานในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ปัจจุบันการผลิตครูมีการปรับปรุงหลักสูตรจากการผลิตครู 5 ปี เป็นหลักสูตร 4 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 สถาบันการผลิตครูจึงต้องมีการปรับตัว และปรับกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาวิชาชีพครูให้นิสิตนักศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการผลิตครูที่เปลี่ยนแปลงไป กระบวนการผลิตครูไม่เพียงแต่เป็นการปรับจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร หรือการลดจำนวนปีของหลักสูตรเท่านั้น แต่ยังมีการกล่าวถึงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) ว่า ให้หลักสูตรมีการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ซึ่งการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา หมายรวมถึง การฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) หลักเกณฑ์การรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพของหลักสูตร 4 ปี มีการกำหนดกรอบแนวคิดของหลักสูตร 4 ปี ว่าเป็นหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะ เน้นการสื่อสาร สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูฐานสมรรถนะ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ยังคงมีความสำคัญต่อการผลิตบัณฑิตครูเนื่องจากการบูรณาการความรู้จากห้องเรียนสู่การปฏิบัติ ดังที่ เทอดทูน คำชาย และคณะ (2562) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของการผลิต

ครู เป็นประสบการณ์ตรงซึ่งทางสถาบันจัดให้นักศึกษาก่อนที่จะออกไปประกอบอาชีพครูในอนาคต เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้สภาพการทำงานจริงในโรงเรียนเพราะในช่วงที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาจะมีโอกาสนำความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพครูและวิชาเฉพาะที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไปฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2564) การยกระดับการฝึกหัดครูของสถาบันผลิตครูนับเป็นกระบวนการสำคัญของกระบวนการ พัฒนาวิชาชีพครู การเตรียมครูที่มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมจะสามารถยกระดับมาตรฐานคุณภาพ วิชาชีพครูได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพให้แก่ประเทศต่อไป (ชวนพิศ อุต เนตร และคณะ, 2563)

คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยคณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนากระบวนการฝึกหัดครู จึงมุ่งศึกษาพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานวิชาชีพที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด และเพื่อเสริมอัตลักษณ์สำหรับของบัณฑิตตามจุดเน้นของคณะ ที่มุ่งพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณธรรมจริยธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดการออกแบบเชิงระบบ ประกอบด้วย การออกแบบเชิงระบบตามแนวคิด The ADDIE Model ของ Kruse (2020) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ 2) ขั้นตอนการออกแบบ 3) ขั้นตอนการพัฒนา 4) ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implementation) และ 5) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) ผสมผสานกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนา ของ วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2552) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ 2) การออกแบบพัฒนา 3) การทดลองใช้ และ 4) การเผยแพร่ และ มาตรฐาน พัฒนา (2562) ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยและพัฒนา 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบ

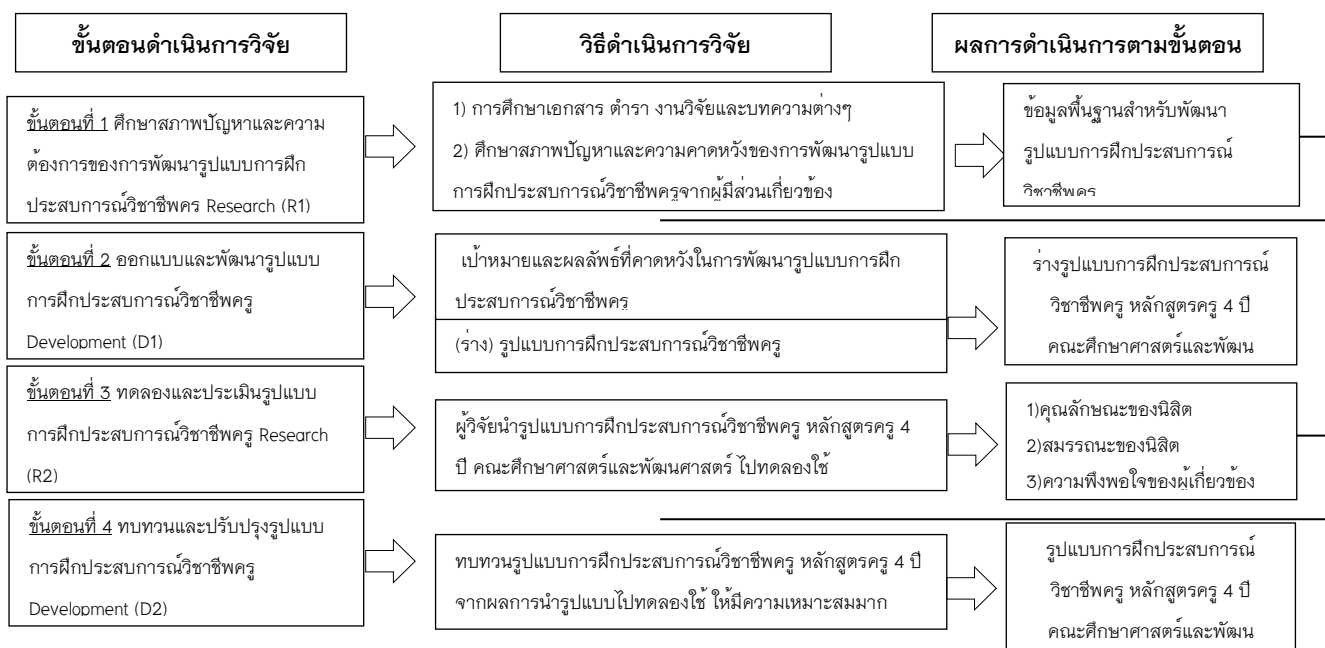
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบและตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ และระยะที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ

แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยผู้วิจัยใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรครู 4 ปี ได้แก่ 1) มีค่านิยมร่วม 2) เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในวิชาชีพครู 3) เป็นผู้เรียนรู้และฉลาดรู้ 4) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม 5) เป็นผู้มีความสามารถสูงในการจัดการเรียนรู้ 6) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และได้กำหนดให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันอุดมศึกษาควรให้นิสิต/นักศึกษา ได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ระยะแรก ๆ ที่เข้ามาศึกษาเพื่อให้รู้จักวิชาชีพ และสร้างทัศนคติ ที่ดีต่อวิชาชีพครู และเพิ่มระดับความเข้มข้นของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มากขึ้นตามลำดับจนถึงปีสุดท้าย ควรจัดประสบการณ์ฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูในสถานศึกษาตลอดภาคการศึกษา ไม่เฉพาะแต่ประสบการณ์ ด้านการสอนเท่านั้น สถาบันควรมีความร่วมมือกับสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติการสอนทำแผน การปฏิบัติการสอนของนิสิต/นักศึกษา เพื่อที่บัณฑิตครูจะสามารถทำหน้าที่ครูได้ทันทีเมื่อเข้าไปประกอบอาชีพครูในสถานศึกษา และการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู รายละเอียดของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ให้เป็นไปตามข้อบังคับคุรุสภา (ราชกิจจานุเบกษา, 2564)

แนวทางการพัฒนานิสิตของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ โดยคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มุ่งพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554) ได้แก่ 1) สำนึกดี (Integrity) หมายถึง มีจิตใจที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม มีจริยธรรม 2) มุ่งมั่น (Determination) หมายถึง มีความตั้งใจมั่น มีความอดทน มีความวิริยะอุตสาหะ มุ่งผลสัมฤทธิ์ ในการทำงานและการปฏิบัติใด ๆ 3) สร้างสรรค์ (Knowledge Creation) หมายถึง เป็นผู้ใฝ่รู้ มีความขวนขวายแสวงหาความรู้ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าและคุณค่าจากความรู้ มีการสร้างนวัตกรรม 4) สามัคคี (Unity) หมายถึง มีความร่วมมือร่วมใจ รู้จักประนีประนอม สามารถทำงานเป็นทีม และสามารถบูรณาการเชื่อมโยงในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ยังมุ่งเน้นการพัฒนานิสิตในด้านคุณธรรม จริยธรรม 3 ประการได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และจิตสาธารณะ (สุมิตร สุวรรณ และคณะ, 2563)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed method) โดยใช้แนวคิดการพัฒนารูปแบบ ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ตามแนวคิดของ วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2552), มาร์ุต พัฒนาผล (2562), และ Sulianta et al. (2019) โดยมีการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed method) เก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดการพัฒนารูปแบบที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น พื้นที่วิจัย คือ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู Research (R1) การศึกษาในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพบริบทของรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ การดำเนินการประกอบด้วย 1) การศึกษาแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยและบทความต่าง ๆ 2) ศึกษาสารสนเทศจากผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมา สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ด้วยการสนทนากลุ่มกับกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ จำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทนที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2564 จำนวน 53 คน อาจารย์นิเทศ จำนวน 40 คน และทำการสนทนากลุ่มกับนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2564 จำนวน 198 คน 3) สังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ เพื่อระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ เป็นการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องนำมาดำเนินการแก้ไขด้วยการวิเคราะห์ของว่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริง และระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ที่

ชัดเจน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร ประเด็นการสนทนากลุ่ม ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู Development (D1) เป็นขั้นตอนที่นำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดของการพัฒนา รูปแบบ และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาร่าง รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตรวจสอบร่างต้นแบบรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ คือ แบบตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของร่างรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของ เครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ผู้ตรวจสอบร่างรูปแบบต้นแบบ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองและประเมินรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู Research (R2) เป็นการนำรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดย ประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2564 ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลังการผ่านกระบวนการตามรูปแบบการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องจาก บทความวิจัยฉบับนี้ ทั้งนี้มีแผนการเก็บข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2565 ที่ศึกษาในหลักสูตรครู 4 ปี ใน 5 สาขาวิชาเอก ได้แก่ สาขาวิชาเกษตรกรรมศึกษา จำนวน 8 คน สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา จำนวน 31 คน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา จำนวน 53 คน สาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา จำนวน 84 คน และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 56 คน ทำการ ประเมินสมรรถนะใน 3 ด้าน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู 3 ฉบับ และประเมิน ความพึงพอใจของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่มีการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 ทบทวนและปรับปรุงรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู Development (D2) เป็นการนำผลการประเมินจากการทดลองใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในขั้นตอนที่ 3 ทั้งที่ เป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบ ได้แก่ สมรรถนะวิชาชีพครูของนิสิต ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ความพึงพอใจของอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู ที่มีการใช้รูปแบบ รวมทั้งผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มาทบทวนและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และพร้อมที่จะนำไปใช้ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

1.1 สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มีการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการ มีรูปแบบการฝึกประสบการณ์แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน โดยนิสิตจะได้รับการพัฒนาความรู้ในเรื่องงานในโรงเรียน การทำงานหน้าที่ครูประจำชั้น การปฏิบัติการสอนในวิชาเอก ส่วนที่ 2 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา นิสิตจะปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลา 2 ภาคการศึกษา สำหรับหลักสูตรครู 5 ปี โดยนิสิตจะต้องปฏิบัติการสอนในวิชาเอกเป็นเวลา 8-10 คาบ/สัปดาห์ ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาจะดำเนินการแยกส่วนกันอย่างชัดเจน ทั้งนี้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้

1) กลุ่มผู้บริหารคณะและผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่าระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ที่ผ่านมามีการดำเนินการดี มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ช่องทางการติดต่อสื่อสารที่คล่องตัวมากขึ้น การประเมินต่าง ๆ สะดวกมากขึ้น นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มีจุดเด่นในเรื่องความรับผิดชอบและศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีอย่างดี ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมเป็นเครือข่ายในการฝึกประสบการณ์ให้แก่นิสิตตลอดหลักสูตรไม่เฉพาะแต่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาเท่านั้น และอยากให้คณะศึกษาศาสตร์มีการกำหนดอัตลักษณ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณลักษณะและจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่ชัดเจน ในด้านความต้องการในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับหลักสูตรครู 4 ปีของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ เห็นว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องดำเนินการพัฒนา เนื่องจากหลักสูตรครู 4 ปีและหลักสูตรครู 5 ปี มีกระบวนการผลิตบัณฑิตที่แตกต่างกัน และการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี จะทำให้สถาบันร่วมผลิตครูมีความเข้าใจในกระบวนการและเป้าหมายที่นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน

2) กลุ่มนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า ความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คือ อยากได้เรียนรู้เทคนิควิธีการสอนที่แปลกใหม่ กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรเป็นกระบวนการที่พัฒนานิสิตอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่พบคือการฝึกประสบการณ์ระหว่างเรียนในปี 1-4 นิสิตไม่เห็นเป้าหมายของวิชาที่ชัดเจน เมื่อได้เข้าฝึกประสบการณ์จริงแล้วพบว่า ในด้านโรงเรียน พบว่าผู้อำนวยการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเอ็นดูนิสิตอย่างดี ให้คำปรึกษาที่ดี การเลือกโรงเรียนคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ควรมีระบบกลไกในการคัดกรองโรงเรียนที่ดี มีความพร้อม มีการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน เนื่องจากบางโรงเรียนอุปกรณ์ไม่พร้อมสำหรับการเรียนการสอน ความคิดเห็นของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่ออาจารย์พี่เลี้ยงพบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงมีการสอนที่ดีในการแนะนำการพูดกับนักเรียนการแก้ปัญหาที่ดี อาจารย์พี่เลี้ยงใจดี แต่ในบางโรงเรียนอยากให้มีการประเมินครูพี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ ความคิดเห็นของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่ออาจารย์นิเทศก์ อาจารย์คอยให้คำปรึกษาที่ดี แนะนำสื่อที่ช่วยในการสอนได้ดี แต่อาจารย์นิเทศก์บางท่านอาจจะไม่เข้าใจบริบทของโรงเรียน นิสิตมีความคิดเห็นว่าหากได้เข้าโรงเรียนตั้งแต่ปี 1 จะทำให้ได้เรียนรู้บรรยากาศและบริบทของโรงเรียนที่ชัดเจนขึ้น

3) กลุ่มอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมามีการดำเนินการที่มีมาตรฐาน นิสิตของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มีจุดเด่นด้านการเตรียมการสอนดีมาก ใช้เทคโนโลยี สื่อการสอนในช่วงโควิด นิสิตมีน้ำใจ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนดี ชยัน รับผิดชอบดี มีภาวะผู้นำสูง เก่งเทคโนโลยี ทำงานร่วมกับสถาบันอื่นได้อย่างดี แต่งกายเรียบร้อย ทำสื่อการสอนเยอะดี แต่มีจุดที่ควรพัฒนาคือ นิสิตบางคนยึดติดกับตำราหรือเรื่องที่เคยศึกษามาโดยไม่ปรับตัวกับบริบทที่เป็นจริง นิสิตควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเรื่อง การมีมนุษยสัมพันธ์กับอาจารย์ท่านอื่น การปฏิบัติงานตามระเบียบราชการ การปรับตัวสู่ความเป็นครู การวางตัวกับนักเรียน ทำงานด้วยความขยันและอดทน ต่อการทำงานให้มาก ทั้งนี้ทางคณะอาจกำหนดคุณลักษณะเฉพาะเพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนานิสิตครูต่อไป ด้านความต้องการในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับหลักสูตรครู 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ อาจารย์พี่เลี้ยงเห็นสอดคล้องกับกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ควรพัฒนา เพื่อให้สถาบันร่วมผลิตครูมีความเข้าใจในกระบวนการและเป้าหมายที่นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน และอาจารย์พี่เลี้ยงจะได้เข้าใจบทบาทหน้าที่และแนวทางการพัฒนานิสิตตามความคาดหวังของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2564 มีความต้องการในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี เพื่อให้คณะกรรมการรายวิชาและสถาบันร่วมผลิตครูมีความเข้าใจในกระบวนการและเป้าหมายที่นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน

1.2 เป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตร 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

จากการวิเคราะห์เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับจากข้อมูลการสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ และการพัฒนานิสิตครูตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ (หลักสูตร ครู 4 ปี) และข้อกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรครู 4 ปี สรุปเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตร 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตร 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

สรุปประเด็นการพัฒนา	ความต้องการ ของผู้เกี่ยวข้อง	มาตรฐาน อุดมศึกษา หลักสูตรครู 4 ปี	อัตลักษณ์ของ ม.เกษตร	กรอบพัฒนา บัณฑิตคณะ ศษ.พ.
ด้านคุณลักษณะ				
1. มีค่านิยมร่วมที่ดี		✓		
2. มีความรับผิดชอบ	✓	✓	✓	✓
3. มีจิตสาธารณะ	✓			✓
4. มีความมุ่งมั่น ใฝ่หาความรู้	✓	✓	✓	
5. มีความคิดสร้างสรรค์	✓	✓	✓	
ด้านสมรรถนะ				
1. มีทักษะในการจัดการเรียนรู้	✓	✓		
2. มีมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้อื่น	✓	✓		
3. มีการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู		✓		

จากตารางที่ 1 จะพบว่า เป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตร 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ด้านคือ ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 1) มีค่านิยมที่ดี 2) มีความรับผิดชอบ 3) มีจิตสาธารณะ 4) มีความมุ่งมั่น ใฝ่หาความรู้ 5) มีความคิดสร้างสรรค์ และด้านสมรรถนะ ประกอบด้วย 1) มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ 2) มีมนุษยสัมพันธ์ 3) มีการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ และองค์ประกอบเชิงระบบสนับสนุนของรูปแบบ

องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

หลักการ: รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ เป็นกระบวนการพัฒนานิสิตครูที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 อยู่ภายใต้การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentor) ของอาจารย์นิเทศ และอาจารย์พี่เลี้ยงต้นแบบ (Role Model Teacher) และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการสะท้อนคิด (Reflective practice, reflection) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community)

วัตถุประสงค์:

1. เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะของนิสิตหลักสูตรครู 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ได้แก่ 1) มีค่านิยมที่ดี 2) มีความรับผิดชอบ 3) มีจิตสาธารณะ 4) มีความมุ่งมั่น ฝ่าฟันความรู้อ 5) มีความคิดสร้างสรรค์
2. เพื่อส่งเสริมสมรรถนะของนิสิตหลักสูตรครู 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ประกอบด้วย 1) มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ 2) มีมนุษยสัมพันธ์ 3) มีการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

องค์ประกอบเชิงกระบวนการ แบ่งการดำเนินการเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Teaching Practicum in School I) เป็นการฝึกปฏิบัติงานในโรงเรียน เป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ ให้นิสิตได้เรียนรู้เกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้เกี่ยวกับงานครู และอุดมการณ์ความเป็นครู ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังเกตนักเรียน ครู ผู้บริหาร บุคลากร อาคารสถานที่ในโรงเรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับ วิเคราะห์ความรู้จากสภาพการณ์จริงจากการศึกษาในบริบทของบุคคล สถานศึกษา และชุมชน เชื่อมโยงผลการสังเกตกับแนวคิดทฤษฎีแล้วสังเคราะห์ เขียนสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงาน คุณลักษณะที่ปลูกฝังในรายวิชา คือ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดี

ระยะที่ 2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Teaching Practicum in School II) เป็นการฝึกปฏิบัติงานในฐานะเป็นผู้ช่วยครู เป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ ให้นิสิตได้เรียนรู้การปฏิบัติงานในฐานะเป็นผู้ช่วยครูในสถานศึกษา การเป็นครูผู้ช่วยในชั้นเรียน งานให้ความรู้และอบรมผู้เรียน ช่วยงานสอน สื่อ และการวัดประเมิน งานพัฒนานักเรียน การทำโครงการในโรงเรียน การ

วิเคราะห์และช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลร่วมกับครูพี่เลี้ยงและรายงานยังผู้ปกครอง คุณลักษณะที่ปลูกฝังในรายวิชา คือ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดี และมีความมุ่งมั่น ใฝ่หาความรู้

ระยะที่ 3 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3 (Teaching Practicum in School III) เป็นการฝึกปฏิบัติงานในฐานะครู เป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ การปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาเอก ฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร การวางแผน ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และการบริการจัดการชั้นเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลผู้เรียน ตลอดจนการรายงานผลไปยังผู้ปกครอง การจัดการและสังเคราะห์ความรู้ เขียนประสบการณ์ฝึกปฏิบัติงานของตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเขียนรายงานการปฏิบัติงาน คุณลักษณะที่ปลูกฝังในรายวิชา คือ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดี มีความมุ่งมั่น ใฝ่หาความรู้ และมีจิตสาธารณะ

ระยะที่ 4 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4 (Teaching Practicum in School IV) เป็นการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูในสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรและออกแบบวางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รู้คิด และมีความเป็นนวัตกรรม ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้หรือแก้ปัญหาผู้เรียน วิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน การร่วมมือกับชุมชนหรือสังคมอย่างสร้างสรรค์ ในการจัดกิจกรรมหรือโครงการของสถานศึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำโครงการหรือโครงการวิชาการ ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเขียนรายงานการถอดบทเรียน คุณลักษณะที่ปลูกฝังในรายวิชา คือ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดี มีความมุ่งมั่น ใฝ่หาความรู้ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ และมีความคิดสร้างสรรค์

ทั้งนี้ในแต่ละระยะ ดำเนินการตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1) การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนการวางแผน จัดหาสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เหมาะสม จัดทำคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปฏิทินการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ และการสัมมนารายวิชา จากนั้นดำเนินการจัดอาจารย์นิเทศก์ และติดต่อประสานขอรายชื่ออาจารย์พี่เลี้ยงหรือคุณครูต้นแบบยังสถาบันร่วมผลิตเพื่อทำคำสั่งแต่งตั้งและนัดหมายการประชุมในลำดับต่อไป

2) การประชุมก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Pre-Conference Meeting) เป็นขั้นตอนของการประชุมทีชอาจารย์พี่เลี้ยงหรือคุณครูต้นแบบ อาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายฝึกประสบการณ์ และนิสิตเพื่อชี้แจงขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตงานการปฏิบัติ การปฏิบัติตน การวัดและประเมินผล เพื่อให้การฝึกประสบการณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3) การฝึกประสบการณ์ (Practice) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตตามกระบวนการที่วางแผนในขั้นตอนที่ 1 โดยจะมีการประชุมสัมมนาเป็นรายเดือนเพื่อสะท้อนคิดการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ในแต่ละวิชา กรรมการรายวิชาจะใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) มาเป็นกระบวนการศึกษาและแก้ปัญหการฝึกประสบการณ์ใน

แต่ละวิชา กรรมการรายวิชาอาจใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Processional Learning Community) มาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะในแต่ละรายวิชา

4) การประชุมหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Post-Conference Meeting) เป็นขั้นตอนของการประชุมสัมมนาหลังฝึกประสบการณ์ ให้นิสิตแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่ได้ฝึกประสบการณ์กับกลุ่มเพื่อน และกรรมการรายวิชา เพื่อเติมเต็มเนื้อหาหรืองานที่ได้ทำการฝึกปฏิบัติ

5) การประเมินและสรุปผล (Evaluation and Summary) เป็นขั้นตอนที่กรรมการรายวิชาทำการประมวลข้อคิด แนวปฏิบัติที่ได้ ร่วมกับการประเมินผลการปฏิบัติของนิสิต เพื่อจัดทำรายงานและประชุมสรุปผลแนวปฏิบัติในรอบต่อไป

องค์ประกอบเชิงระบบสนับสนุนของรูปแบบ รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตร 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ จะประสบความสำเร็จได้ จะต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ดังต่อไปนี้

1) การบริหารจัดการหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและให้ความสำคัญกับรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จะเห็นว่า เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดหลักสูตร และนิสิตต้องทำการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ดังนั้นกรรมการบริหารหลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญกับการฝึกประสบการณ์ของนิสิต และต้องยินดีเอื้อการบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงจะทำให้รูปแบบการฝึกประสบการณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การคัดเลือกอาจารย์พี่เลี้ยงหรือคุณครูต้นแบบอย่างมีมาตรฐาน เนื่องจากอาจารย์พี่เลี้ยงหรือคุณครูต้นแบบถือเป็นต้นแบบของการพัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะของนิสิต ดังนั้นกระบวนการคัดเลือกอาจารย์ในแต่ละสถาบันเครือข่ายจึงเป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2564 มีความต้องการในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี เพื่อให้คณะกรรมการรายวิชาและสถาบันร่วมผลิตครูมีความเข้าใจในกระบวนการและเป้าหมายที่นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนารูปแบบโดยใช้วิธีการเชิงระบบมาใช้ในการออกแบบทำให้เกิดรูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการนำไปสู่เป้าหมายได้จริง ดังที่ จอยซ์ และเวลล์ (Joyce & Weil, 2009) กล่าวว่า กระบวนการเชิงระบบในการพัฒนา ช่วยส่งผลให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายสำคัญในการเรียนรู้ได้ เพราะเป็นกิจกรรมที่เป็นขั้น ๆ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีจำนวนขั้นตอนที่แตกต่างกันไป เมื่อพัฒนารูปแบบแล้วก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลาย จะต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพในเชิงการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เรื่อย ๆ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2555) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย ปรัชญา

ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานเป็นหลักการของรูปแบบนั้น กระบวนการเชิงระบบทำให้แต่ละส่วนมีความเป็นระบบ โดยเฉพาะในส่วนของการจัดองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน นอกจากนี้จากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (R1) ได้ทำการวิเคราะห์สภาพและประเมินความต้องการจำเป็น ช่วยให้สามารถกำหนดประเด็นที่ต้องการพัฒนาในนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและสามารถ ระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประกอบกับขั้นตอนที่ 2 ของการพัฒนารูปแบบ ที่มีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน และการปรับแก้ก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้ทำให้มั่นใจได้ว่ารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นมีสอดคล้องและมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการสูง และเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีปพรหมสินอง และคณะ (2558), และ นันทิยา น้อยจันทร์ (2564) ที่ได้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแล้วพบว่า ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลของการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นไปตามที่คาดหวัง

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการและองค์ประกอบเชิงระบบสนับสนุนของรูปแบบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เห็นกระบวนการทำงานเชิงระบบ ทั้งนี้สอดคล้องกับ กาญจนา คุณารักษ์ (2545) กล่าวว่า การออกแบบระบบอย่างเป็นระบบเป็นกลไกและมีโครงสร้างหลักในการทำงานอย่างน้อย 3 ส่วน ประกอบด้วย สิ่งที่นำเข้า/ตัวป้อน กระบวนการ ผลผลิต/ผลลัพธ์ ซึ่งในแต่ละขั้นต้องผ่านการวิเคราะห์สถานการณ์ หรือเงื่อนไขการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการเรียนการสอน โดยอาศัยความรู้ แนวทางปฏิบัติ จากหลาย ๆ ทฤษฎีมีการปรับปรุง แก้ไขการทำงานในตัวของมันเองโดยการใช้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิยา น้อยจันทร์ (2564) ซึ่งได้พัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการของรูปแบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวรรณ สัจจพิบูล (2560) พบว่า หลักการ กระบวนการ และการประเมิน ซึ่งเป็นรูปแบบที่เกิดจากกระบวนการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับการออกแบบเชิงระบบที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

นอกจากนี้ขั้นตอนกระบวนการของรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การประชุมก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) การฝึกประสบการณ์ 4) การประชุมหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 5) การประเมินและสรุปผล ซึ่งสอดคล้องกับ วิลาวัณย์ จารุอรุณนันท (2557) พบว่า ปัจจัยด้านการวางแผนมีผลอย่างมากต่อแนวทางการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนิสิตกลับให้ความสำคัญกับการตรวจสอบและการปรับปรุง ดังนั้น

กระบวนการทำงานจึงให้ความสำคัญตั้งแต่การวางแผนงาน จนถึงการประเมินผลเพื่อนำข้อมูลไปสู่การปรับปรุงการทำงานต่อไป

สรุป

จากการศึกษาสภาพปัญหาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพบว่ายังไม่มีรูปแบบของการฝึกประสบการณ์ในหลักสูตร 4 ปี โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์เห็นความจำเป็นและมีความต้องการในการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี เป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตร 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะและด้านสมรรถนะ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ และองค์ประกอบเชิงระบบสนับสนุนของรูปแบบ

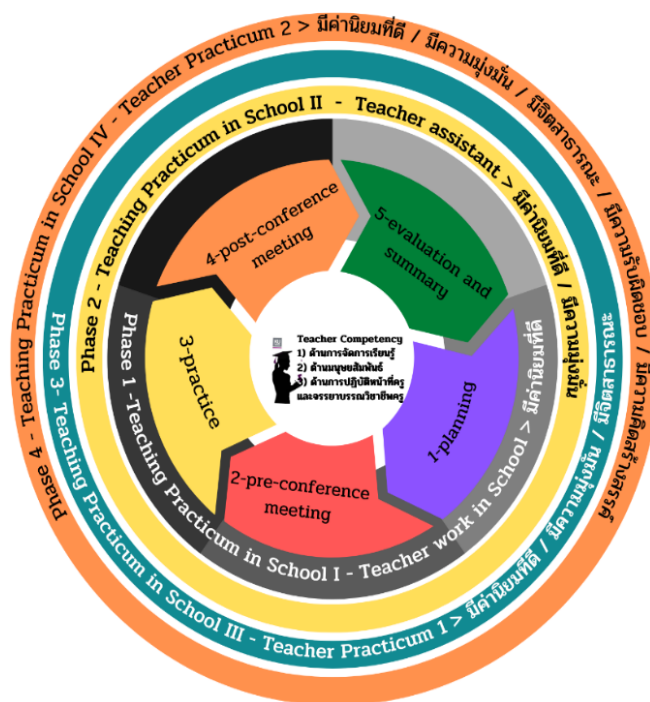
องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ เป็นกระบวนการพัฒนานิสิตครูที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่นิสิตศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 อยู่ภายใต้การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentor) ของอาจารย์นิเทศ และอาจารย์พี่เลี้ยงต้นแบบ และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการสะท้อนคิด และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผ่านองค์ประกอบเชิงกระบวนการ 4 ระยะ ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ผ่านกระบวนการตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การประชุมก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) การฝึกประสบการณ์ 4) การประชุมหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 5) การประเมินและสรุปผล ปละองค์ประกอบเชิงระบบสนับสนุนของรูปแบบ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและให้ความสำคัญกับรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) การคัดเลือกอาจารย์พี่เลี้ยงหรือคุณครูต้นแบบอย่างมีมาตรฐาน ดังแผนภาพที่ 1

รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

หลักการ: รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรครู 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ เป็นกระบวนการพัฒนานิสิตครูที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษาชั้นปีที่ 1-4 อยู่ภายใต้การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำของอาจารย์นิเทศ และอาจารย์พี่เลี้ยงต้นแบบ และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการสะท้อนคิด และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะของนิสิตหลักสูตรครู 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
 2. เพื่อส่งเสริมสมรรถนะของนิสิตหลักสูตรครู 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

องค์ประกอบเชิงกระบวนการ 4 ระยะ ดังนี้

- ระยะที่ 1 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1
 - ระยะที่ 2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2
 - ระยะที่ 3 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3
 - ระยะที่ 4 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4
- กระบวนการตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย
- 1) การวางแผน (Planning)
 - 2) การประชุมก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Pre-Conference Meeting)
 - 3) การฝึกประสบการณ์ (Practice)
 - 4) การประชุมหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Post-Conference Meeting)
 - 5) การประเมินและสรุปผล (Evaluation and Summary)

องค์ประกอบเชิงระบบสนับสนุนของรูปแบบ

- 1) การบริหารจัดการหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและให้ความสำคัญกับรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
- 2) การคัดเลือกอาจารย์พี่เลี้ยงหรือคุณครูต้นแบบอย่างมีมาตรฐาน

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 4 ปี
คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

1. กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานหลายฝ่าย การประชุมเพื่อทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้ ในการปฏิบัติการการรายวิชาทั้ง 4 รายวิชาอาจมีการประชุมเพื่อปรับปรุงเป้าหมายของการพัฒนานิสิตร่วมกันเพื่อให้การพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ความต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น
2. โรงเรียนหรือสถานศึกษาเครือข่ายอื่น ๆ มีบทบาทสำคัญในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนั้นการคัดเลือกสถาบันเครือข่ายจึงควรคัดเลือกสถาบันที่ได้มาตรฐาน และมีอาจารย์พี่เลี้ยงเพียงพอต่อการดูแลนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2545). *การออกแบบการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์. (2564). *คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2564, จาก <http://krusart.rru.ac.th/exp/uploads/files/download/SchoolInternshipI-II.pdf>
- ชวนพิศ อัดเนตร, ปัญญา ทองนิล, วิริยา วิริยารัมมะ และ จิรศุภา ปล่องทอง. (2563). การบูรณาการ การโค้ช การศึกษาชั้นเรียนและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการเสริมสร้างสมรรถภาพการฝึกปฏิบัติการสอนสำหรับนักศึกษาครู. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 9(1), 288–300. สืบค้นจาก <https://journal.pbru.ac.th/admin/upload/article/9232-2019-07-01.pdf>
- ทิตนา แหมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดทูน คำชาย, เกษภา สาลา และ อรุมา ปราชญ์ปรีชา. (2562). การศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 6(2), 33–46. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sikkha/article/view/181711>

นันทิยา น้อยจันทร์. (2564) การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฐานสมรรถนะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 4(2), 94-104. สืบค้นจาก

<http://www.journal.ssru.ac.th/index.php/hssru/article/view/1044>

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562. (2562, 6 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 56 ง.

ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564. (2564, 18 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 283 ง.

ประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพ หลักสูตร 4 ปี พ.ศ. 2563. (2563, 15 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 140 ง.

ประทีป พรหมสินอง, วรพจน์ ศรีวงษ์กุล และ ปิยะ กรกชจินตนาการ. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา*, 96(4), 42-54.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2554). *เอกลักษณ์และอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มารุต พัฒผล. (2562). *การวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2565, จาก http://www.curriculumandlearning.com/upload/Booksการวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้_1544715944.pdf

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2552). การวิจัยและการพัฒนา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 1(2), 2-12.

วิลาวัณย์ จารุอรุณนที. (2557). รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่. *วารสารครุศาสตร์*, 42(2), 104-116.

สุมิตร สุวรรณ, วินัย พูลศรี, ต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล, กุลธิดา นุกุลธรรม, วิทัศน์ ผักเจริญผล และ สุธารัตน์ ชาวนาฟาง. (2563). การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 10(3), 206-227. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jopag/article/view/248815>

ศุภวรรณ ลัจจพิบูล. (2560). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตครู. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 11(2), 177-192.

- Joyce, B. R., Weil, M., & Calhoun, E. (2009). *Models of Teaching*. (8th ed). New York: Courtesy of Reece Galleries.
- Kruse, K. (2020). *Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model*. Retrieved July 10, 2020 from: <https://portal.ct.gov/-/media/CTDN/TtT2015/ttt2015module5IntroInstDesignADDIEpdf.pdf>
- Sulianta F, Sapriya, S., Supriatna, N., & Disman, D. (2019). Digital Content Model Framework Based on Social Studies Education. *International Journal of Higher Education*, 8(5), 214–220. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v8n5p214>